

Gemeente
Amsterdam

Onderwijs en welbevinden | Noord

factsheet | mei 2024

De onderwijsloopbanen van jeugdigen zien er in Noord op sommige vlakken anders uit dan gemiddeld in Amsterdam. De streefniveaus voor o.a. lezen worden ongeveer even vaak behaald als gemiddeld in de stad. Maar de leerlingen in Noord krijgen minder vaak een vmbo-t t/m vwo advies en behalen ook minder vaak een startkwalificatie. En ondanks dat dit niet afwijkt van het Amsterdams gemiddelde moet toch genoemd worden dat 29% van de middelbare scholieren psychische klachten ervaart en 40% zich (zeer) vaak gestrest voelt door school of huiswerk.

Na het tonen van de onderwijspresentaties en het welbevinden in Noord gaan we in op verschillende mogelijke oorzaken van de afwijking van het gemiddelde. We doen dit aan de hand van drie domeinen, namelijk het gezin, de school en de buurt/omgeving.

onderwijsprestaties en welbevinden

gezin

school

buurt/omgeving

In deze factsheet worden de ontwikkelingen of verschillen tussen de gebieden binnen Noord getoond met figuren. Voor een weergave in kaartvorm kan geklikt worden op de figuur, dit leidt naar [het dashboard kerncijfers](#) op de website van O&S.

Onderwijslandschap

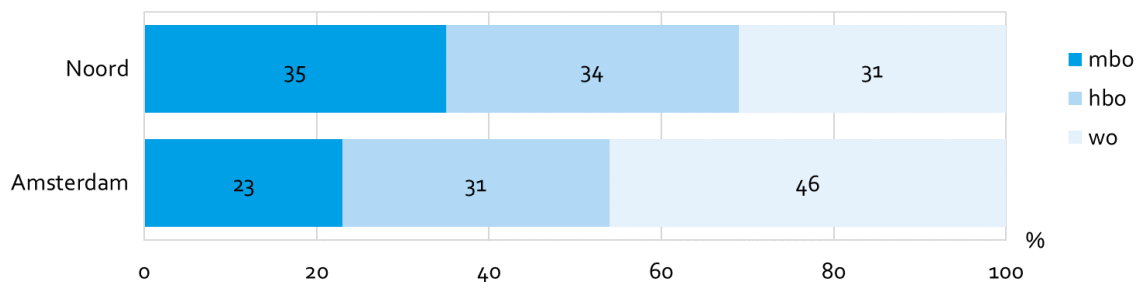
In Noord zijn 32 basisscholen met 8.350 leerlingen, twee scholen voor speciaal basisonderwijs met 265 leerlingen, twee scholen voor speciaal onderwijs met 190 leerlingen, twee scholen voor voortgezet speciaal onderwijs met bijna 140 leerlingen en vijftien scholen voor voortgezet onderwijs met 4.750 leerlingen. Er gaan minder kinderen van de basisschoolleeftijd naar school in Noord dan dat er wonen; 20% gaat buiten Noord naar school. Dit is hoger dan de andere stadsdelen. Als we kijken naar de ontwikkeling van het aantal 4 t/m 11 jarigen in Noord zien we een stijging in eerdere jaren. Zo was dit aantal in 2015 rond de 8.800 en is dit sinds 2022 rond de 9.600. We zien ook een lichte stijging van 12-17 jarigen, zo was dit aantal in 2015 ongeveer 6.200 en in 2024 ongeveer 6.900.

Figuur 1. Scholen in Noord

Jongeren uit Noord die een vervolgopleiding doen, doen vaker een mbo-opleiding (35% t.o.v. 23%) en gaan minder vaak naar de universiteit (31% t.o.v. 46%) dan gemiddeld in Amsterdam. Noord heeft verschillende mbo en hbo locaties (zoals de Breitner Academie en verschillende ROCvA locaties). Wetenschappelijk onderwijs wordt zonder uitzondering buiten het stadsdeel gevolgd. Dit geldt voor een deel ook voor de jeugdigen uit Noord die middelbaar beroepsonderwijs volgen: van hen studeerde in 2022 17% in Noord, dit is hetzelfde als het Amsterdams gemiddelde. De overige mbo'ers studeren dus aan een mbo locatie buiten Noord.

Figuur 2. Gevolgd niveau vervolgopleiding, schooljaar 2022/'23 (procenten)

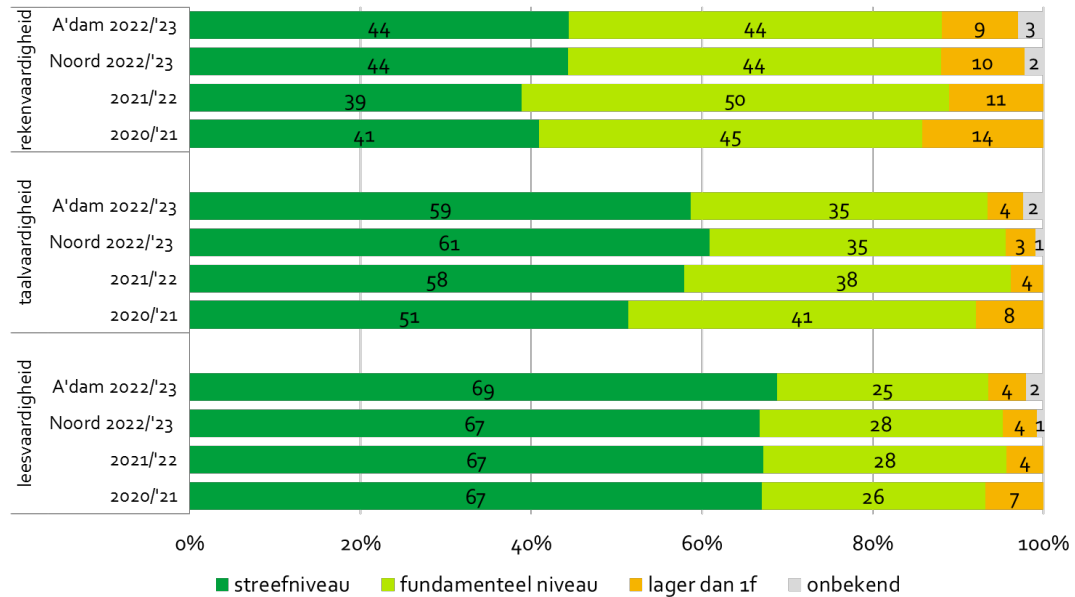

Onderwijsprestaties en welbevinden

Resultaten einde basisschool

Op de basisscholen in Noord behalen ongeveer even veel leerlingen [de streefniveaus lezen, rekenen-wiskunde en taal](#) als in Amsterdam gemiddeld. Op taalvaardigheid zien we de laatste jaren een positieve ontwikkeling, steeds meer leerlingen in Noord behalen het streefniveau.

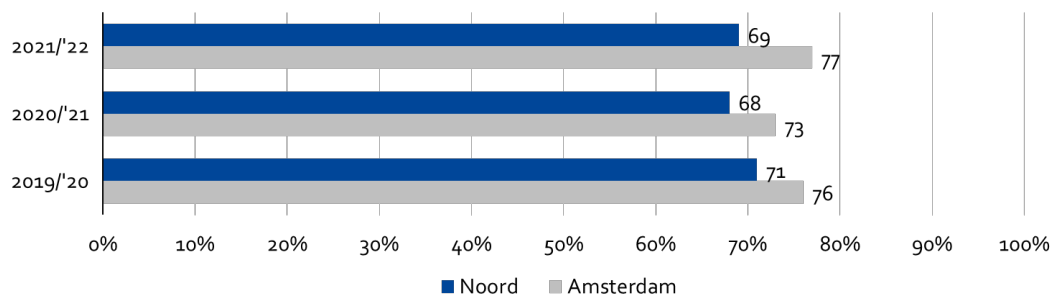
Figuur 3. Behaalde referentieniveaus in groep 8 op scholen in Noord (2020/'21-2022/'23) en Amsterdam (2022/'23) (procenten)

bron: DUO, bewerking O&S

Zeven op de tien leerlingen in Noord ontvangt in groep acht een basisschooladvies voor vmbo-t t/m vwo, dit ligt lager dan gemiddeld in de stad (77% in 2021/'22).

Figuur 4. Achtstegroepers met een basisschooladvies voor vmbo-t, vmbo-t/havo, havo, havo/vwo of vwo, naar woongebied, 2019/'20-2021/'22 (procenten)

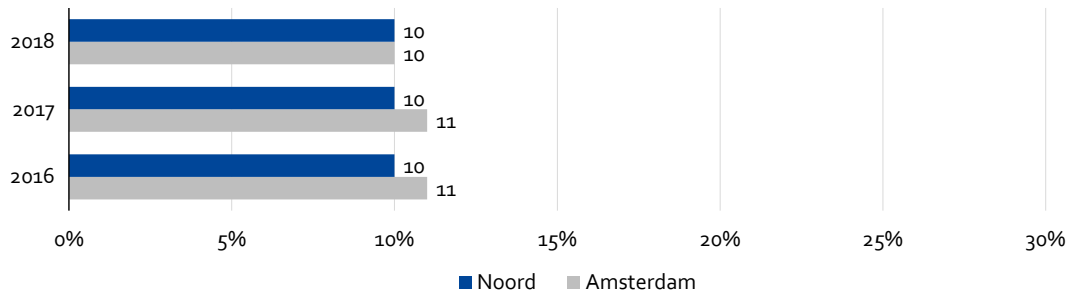

bron: CBS, bewerking O&S

Gevolgde niveau in de derde klas voortgezet onderwijs

In Noord stromen leerlingen in het voortgezet onderwijs even vaak als gemiddeld af naar een lager niveau dan het eerder ontvangen basisschooladvies. Dit zijn bijvoorbeeld leerlingen die met een havo basisschooladvies naar het voortgezet onderwijs gaan, en in het derde jaar onderwijs volgen op niveau vmbo-theoretisch. In leerlingencohort 2018, dit zijn leerlingen die in 2018/'19 begonnen op de middelbare school en in 2020/'21 in de derde klas zaten, stroomde 10% van de leerlingen uit Noord af naar een lager niveau, t.o.v. 10% gemiddeld in de stad. Ook de opstroom van leerlingen in Noord ligt rond het gemiddelde van Amsterdam.

Figuur 5. Afstroom in derde klas vo, leerlingen woonachtig in Noord en Amsterdam, cohort 2016-2018 (procenten)

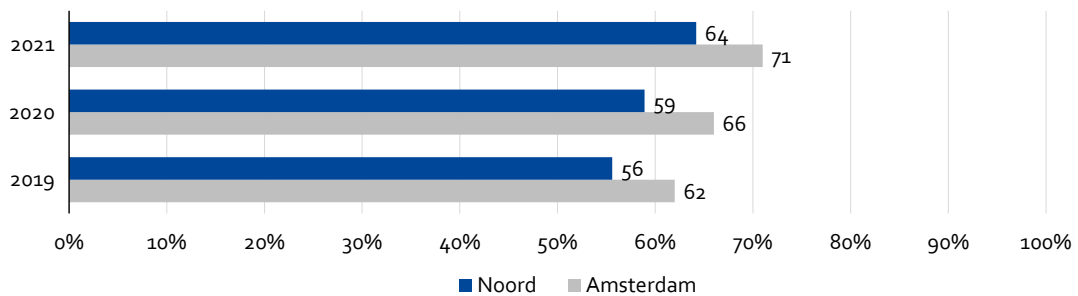

bron: CBS, bewerking O&S

Uitstroom van school

Het aandeel 18-22 jarigen in Noord dat een startkwalificatie behaalt stijgt. In 2021 behaalde twee derde (64%) van hen een startkwalificatie, t.o.v. 71% gemiddeld in de stad. Het aandeel jongeren met een startkwalificatie ligt in gebied Noord-West met 62% lager dan in Noord-Oost (67%).

Figuur 6. Behaalde startkwalificaties 18-22 jarigen woonachtig in Noord en Amsterdam, 2019-2021 (procenten)

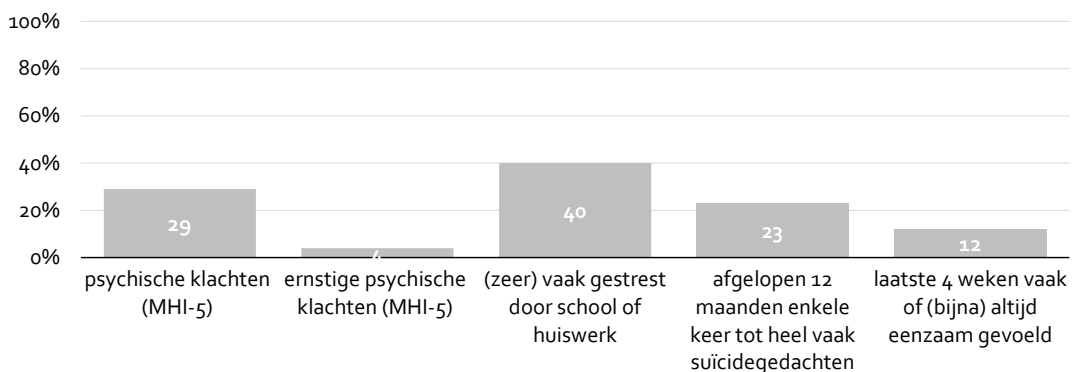

bron: Erisa, gemeente Amsterdam

Welbevinden

Iets minder dan een derde (29%) van de middelbare scholieren uit Noord (tweede- en vierdeklassers) ervaarde in 2021 psychische klachten (licht, matig, ernstig) en bij 4% ging het om ernstige psychische klachten. Twee op de vijf van de scholieren voelde zich (zeer) vaak gestrest door school of huiswerk. We zien dat bijna een kwart van de scholieren in Noord last had van suïcidedgedachten. Daarnaast gaf ongeveer een op de vijf jongeren aan zich eenzaam te voelen in 2021. Deze percentages wijken statistisch niet af van de rest van de stad.

Figuur 7. Welbevinden leerlingen klas 2 en 4 voortgezet onderwijs, Noord, 2021 (procenten)

bron: [corona gezondheidsmonitor jeugd 2021, GGD Amsterdam](#)

Gezin

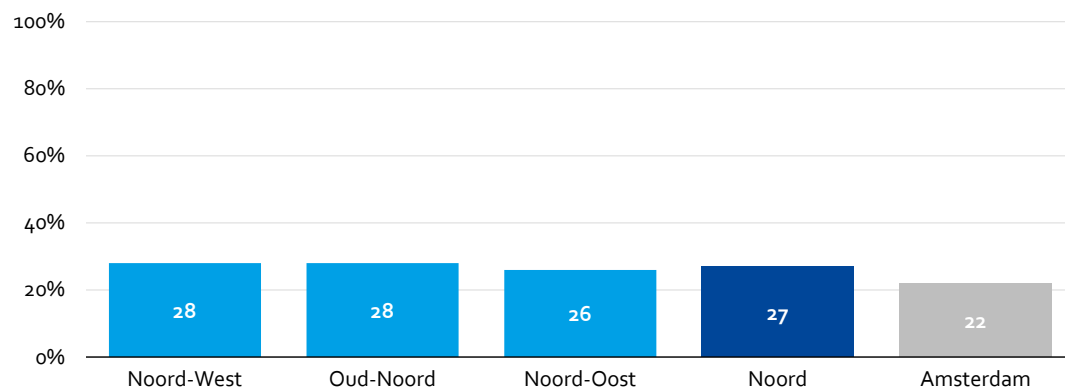
Het eerste domein gaat over de persoonlijke omgeving van de jeugdigen in Noord; in hoeverre biedt het gezin een omgeving waarin leren mogelijk is en wordt gestimuleerd? Dit hangt samen met verschillende factoren zoals het opleidingsniveau van de ouder(s), de financiële situatie thuis en de gezondheid van de gezinsleden.

Ouderbetrokkenheid speelt een grote rol bij een succesvolle schoolloopbaan, maar hier zijn geen gegevens over beschikbaar op stadsdeelniveau.

Gezondheid

Ruim een kwart van de tienjarigen in Noord had in 2019 overgewicht of obesitas ten opzichte van één op de vijf gemiddeld in de stad.

Figuur 8. Overgewicht of obesitas bij tienjarigen, Noord en Amsterdam, 2019 (procenten)

bron: Jij en je gezondheid GGD

Drieëntachtig procent van de middelbare scholieren (tweede- en vierde klas) uit Noord sport of beweegt wekelijks in de vrije tijd. Dit ligt rond het gemiddelde van de stad ([bron: corona gezondheidsmonitor jeugd 2021, GGD Amsterdam](#)).

Middelengebruik en pesten

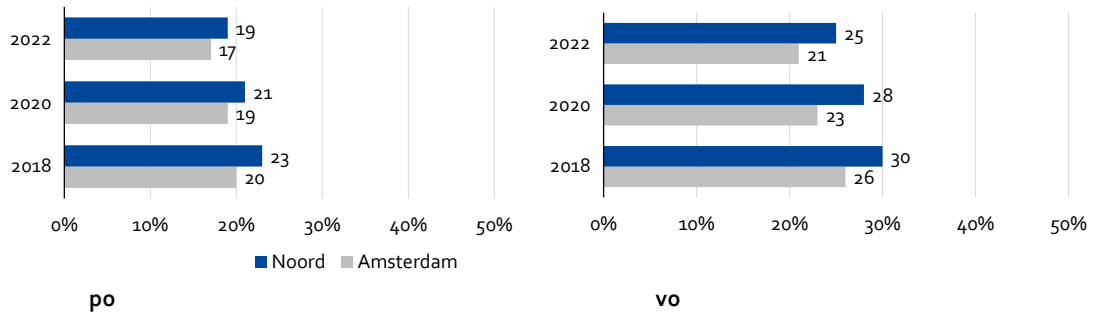
Van de middelbare scholieren uit Noord rookt drie procent wekelijks, vijf procent heeft de laatste vier weken wiet of hasj gebruikt en acht procent is in de laatste vier weken dronken of aangeschoten geweest ([bron: corona gezondheidsmonitor jeugd 2021, GGD Amsterdam](#)). Deze percentages liggen significant lager dan in de stad gemiddeld.

Van de middelbare scholieren (tweede- en vierde klas) in Noord geeft 4% aan op school gepest te worden en 3% wordt gepest via internet (cyberpesten). Deze percentages wijken statistisch niet af van de rest van de stad ([bron: corona gezondheidsmonitor jeugd 2021, GGD Amsterdam](#)).

Opleidingsniveau ouders, financiële- en woonsituatie

Het aandeel ouders in Noord van po- en vo leerlingen dat geen startkwalificatie heeft behaald daalt licht over de jaren heen. Het wijkt echter nog wel iets af van het gemiddelde in de stad; voor het vo ging het in 2022 om 25%, t.o.v. 21% gemiddeld in Amsterdam.

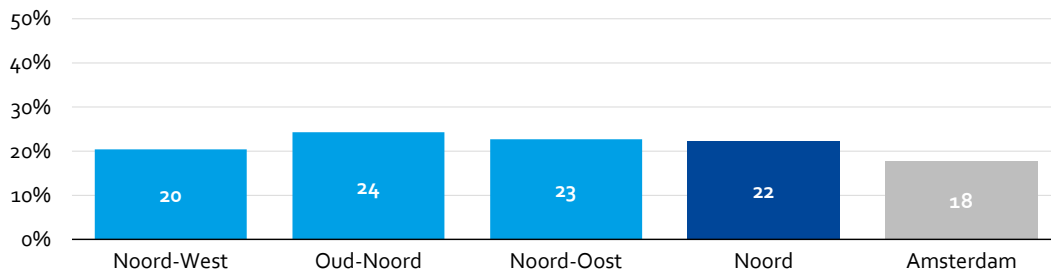
Figuur 9. Ouders van leerlingen in po en vo zonder startkwalificatie, 2018-2022 (procenten)

bron: DUO/CBS (bewerking O&S)

Ongeveer een vijfde (22%) van de minderjarige inwoners van Noord groeide in 2021 op in een minimahuishouden (<130% WSM en weinig vermogen), t.o.v. 18% gemiddeld in Amsterdams. In Noord geeft, net als gemiddeld in Amsterdam, 8% aan problematische schulden te ervaren.

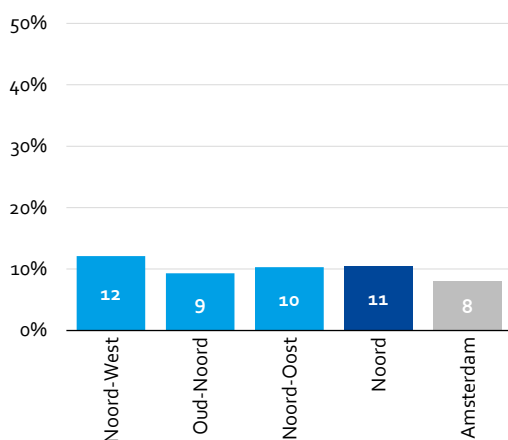
Figuur 10. Bewoners jonger dan 18 jaar die opgroeien in een minimahuishouden, 2021 (procenten)

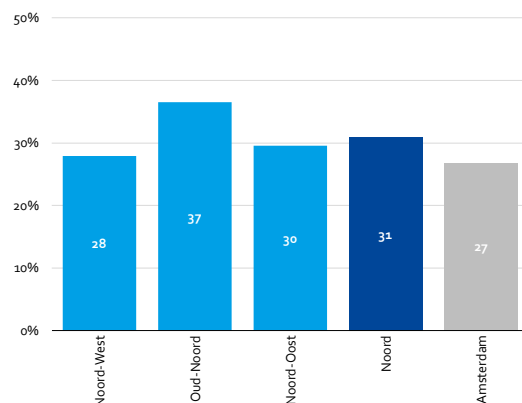
bron: CBS (bewerking O&S)

In Noord bestaat 11% van de gezinnen uit eenoudergezinnen in 2024 t.o.v. 8% in Amsterdam. Bijna een derde van de kinderen in Noord woont in een krappe woning (<20m² per bewoner), dit ligt hoger dan het gemiddelde van Amsterdam. Er zijn verschillen binnen het stadsdeel, in Oud-Noord gaat het bijvoorbeeld om 37% en in Noord-West om 28%.

Figuur 11. Eenoudergezinnen, 2024

Woningen met kinderen <20m² per bewoner, 2024

bron: Basisinformatie O&S

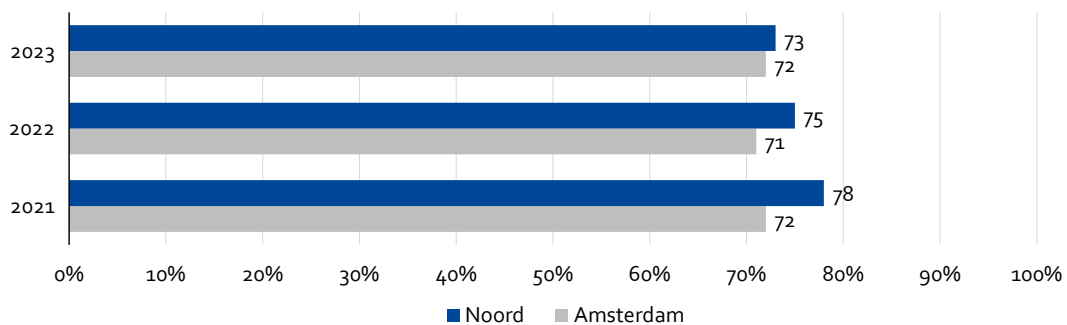
School

Het tweede domein dat van belang is voor de uitkomsten van de onderwijsloopbaan is het onderwijs zelf. Hoe ziet de leerlingpopulatie eruit op de scholen? Gaan er veel (doelgroep)peuters naar de voorschool? En hoe zit het met het lerarentekort in Noord?

Bereik vve en populatie scholen

Van de kinderen van 2,5 tot vier jaar in Noord heeft bijna een derde (30%) een indicatie voor voorschoolse educatie, t.o.v. een kwart gemiddeld in de stad. De deelname van de kinderen is aan het dalen en lag in 2023 met 73% rond het stedelijk gemiddelde van 72%. De afname in deelname zien we het sterkst terug in Oud-Noord, van 83% in 2021 tot 74% in 2023.

Figuur 12. Deelname aan voor- en vroegschoolse educatie (vve) van kinderen van 2,5 tot 4 jaar met een vve indicatie, Noord en Amsterdam, 2021-2023 (procenten)

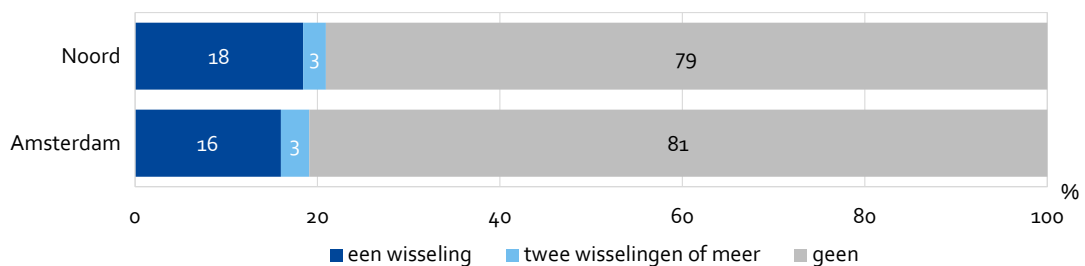
bron: Elektronisch Loket VVE

In Noord wonen relatief veel basisschoolleerlingen met een risico op onderwijsachterstand, namelijk 39% t.o.v. 32% gemiddeld in de stad in schooljaar 2022/'23. Dit zijn leerlingen die opgroeien in een huishouden met een laag inkomen en/of met ouders die geen startkwalificatie hebben behaald. Als we kijken naar de schoolpopulatie op basisscholen in Noord dan ligt het percentage leerlingen met een risico op onderwijsachterstand met 41% iets hoger. Een groep leerlingen, veelal zonder risico op onderwijsachterstand, gaat dus naar school buiten Noord.

Schoolwisselingen

Leerlingen in de basisschoolleeftijd in Noord wisselen gemiddeld ongeveer even vaak van basisschool als gemiddeld in de stad. Van de leerlingen die in cohort 2018/'19 t/m 2020/'21 in Noord in groep 8 zaten wisselde 21% een of meer keren van school, dit komt ongeveer overeen met Amsterdam (19%).

Figuur 13. Aandeel leerlingen dat van basisschool is gewisseld in Amsterdam tussen groep 3 en 8, cohort 2018/'19 t/m 2020/'21 (procenten)

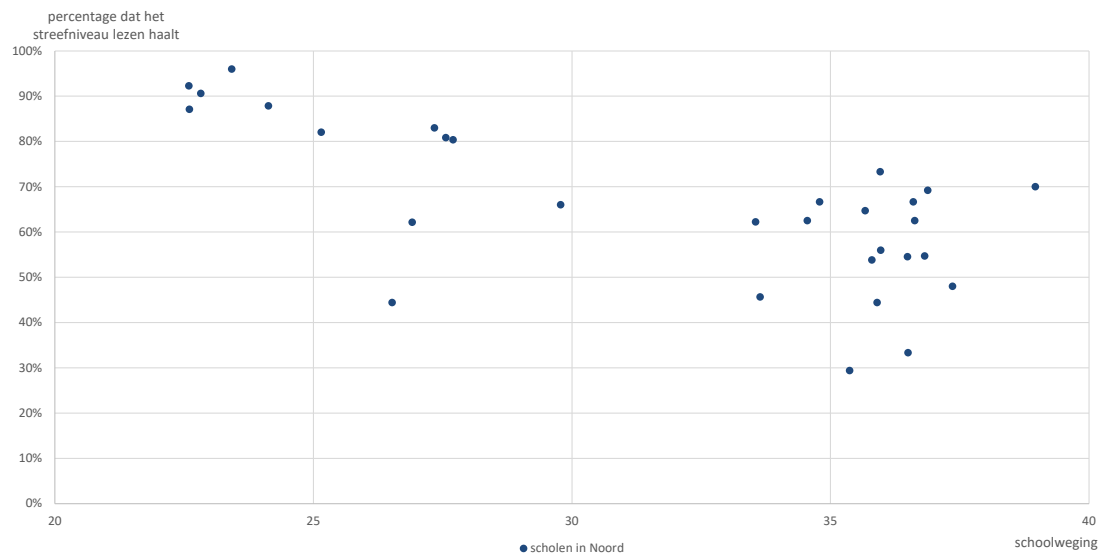
bron: DUO/CBS (bewerking O&S)

Lerarentekort en schoolresultaten

In het basisonderwijs in Noord lag het lerarentekort in oktober 2023 met 18% gelijk aan de 19% gemiddeld in de stad. Het schoolleiderstekort in het basisonderwijs ligt met 30% in Noord ook gelijk aan de 28% gemiddeld in de stad.

Het aandeel van de leerlingen dat het streefniveau behaalt in groep 8 voor rekenen, taal en lezen is voor basisscholen in Noord redelijk gelijk aan het gemiddelde in de stad, zie pagina 3 van deze factsheet. Na correctie voor de achtergrondkenmerken van de leerlingen blijven er verschillen zichtbaar in de resultaten tussen scholen. Zo is er een school met een relatief hoge schoolweging, dus met veel leerlingen met een risico op onderwijsachterstand, waar 33% het streefniveau leesvaardigheid haalt maar ook een vergelijkbare school (als we kijken naar schoolweging) waar bijna 70% dit haalt.

Figuur 14. Percentage leerlingen per school dat het streefniveau leesvaardigheid haalt naar schoolweging, basisscholen in Noord, 2022/'23 (scholen met in totaal >15 getoetste leerlingen)

bron: DUO, bewerking O&S

Omgeving

Het derde domein dat van belang is voor de onderwijsloopbaan is de woonbuurt/omgeving van een kind. Hoe ziet de omgeving waar de kinderen opgroeien eruit wat betreft groen, speelaanbod en het aanbod van voorzieningen? En hoe veilig is het in het stadsdeel?

Aanbod voorzieningen

Bewoners van Noord zijn gemiddeld tevreden over het aanbod van speel-, groen- en jongerenvoorzieningen in hun buurt, en ook als het gaat om hoe schoon de bewoners de buurt vinden scoort Noord gemiddeld. Wat betreft het aanbod van openbaar vervoer zijn de bewoners van Noord minder tevreden dan gemiddeld in de stad.

Tabel 15. Mening bewoners Noord over voorzieningen in de buurt en oordeel over schoon, 2023

	Noord-West	Oud-Noord	Noord-Oost	Noord	Amsterdam
rapportcijfer					
aanbod speelvoorzieningen	6,5	6,4	6,6	6,5	6,7
aanbod groenvoorzieningen	6,9	6,6	7,2	6,9	6,9
aanbod openbaar vervoer	6,5	6,7	7,4	6,8	7,5
tevredenheid					
buurt (zeer) schoon	35%	33%	32%	34%	35%
aanbod jongerenvoorzieningen	48%	42%	51%	47%	45%

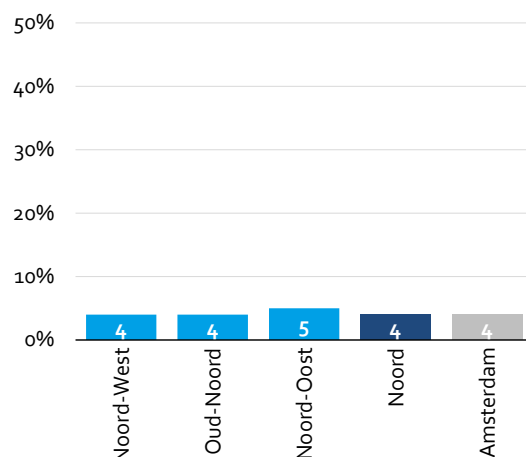
bron: WiA, Veiligheidsmonitor

Veiligheid

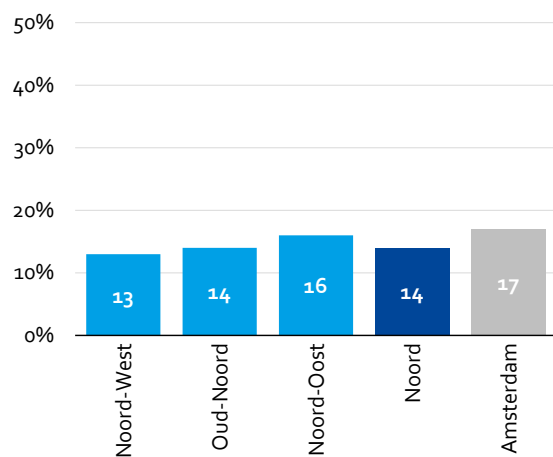
Van de bewoners in Noord voelt 4% zich vaak onveilig, gelijk aan het gemiddelde in de stad. Het aandeel bewoners dat veel overlast ervaart in de buurt is met 14% lager dan het stedelijk gemiddelde van 17%. In Noord-Oost (16%) wordt meer overlast ervaren dan in Noord-West (13%).

Figuur 16.

Bewoners die zich vaak onveilig voelen in de eigen buurt, 2023

Bewoners die veel overlast ervaren in de eigen buurt, 2023

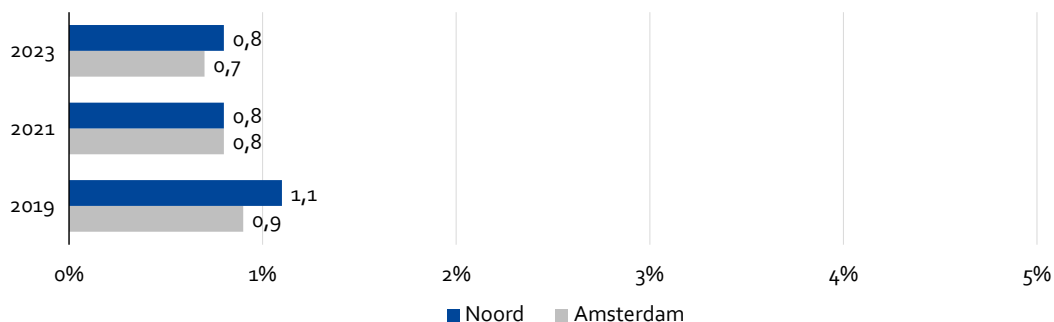
bron: Veiligheidsmonitor

Bij geregistreeerde criminaliteit onderscheiden we [High Volume Criminaliteit](#) (veelvoorkomende delicten) en [High Impact Criminaliteit](#) (delicten die het slachtoffer persoonlijk raken, zoals geweld). High Volume Criminaliteit kwam in 2023 in Noord het meest voor in de wijken Noordelijke IJ-oever-West, Waterland en Buikslotermeer. High Impact Criminaliteit kwam in IJplein/Vogelbuurt en Volewijck het meest voor.

Het aandeel volwassen verdachten in Noord neemt al jaren af van 1,4% in 2015 tot 0,8% in 2023, en is daarmee ongeveer gelijk aan het gemiddelde in de stad. Ook het aandeel jeugdige verdachten (tussen 12 en 24 jaar) in Noord is gedaald, in 2023 werd 2,3% verdacht van criminaliteit ten opzichte van 2,1% in Amsterdam als geheel.

Figuur 17. Volwassen verdachten (25+), Noord en Amsterdam, 2019-2023 (procenten)

bron: Politieeenheid Amsterdam

Meer informatie...

<https://onderzoek.amsterdam.nl/interactief/dashboard-kerncijfers>
foto: Edwin van Eis 2023, 2023

Auteurs

Merel van der Wouden
Mathilde van Rijsewijk

m.van.der.wouden@amsterdam.nl
m.van.rijsewijk@amsterdam.nl

Colofon

Onderzoek en Statistiek
onderzoek.amsterdam.nl

Opdrachtgever
Onderwijs, Jeugd, Zorg en Diversiteit
(OJZD)